

proves that the material and spiritual culture of children's lives is so broad and rich that it requires the allocation of a special branch of ethnography. She urged researchers to conduct this study quickly, as under influence of momentary progress a lot of valuable research signs of the past would disappear without a trace. Special attention is given in the article to the age periodization of childhood by N. Zaglada. By "first stratum" she attributes children (infants) who require care and full attention of the entire family. The "second stratum" according to the age periodization of N. Zaglada, includes 3-14 year old children who occupy a special place in the family and society. The third stratum of the younger generation is mature young people (boys and girls) who are characterized as organized labor force, so-called "juvenile communities".

Keywords: ethnography of childhood, traditions,

Подано до редакції 12.02.2013

УДК: 371.132+371.21

Ю. В. Тодорцева

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ

Стаття розкриває основні напрямки роботи соціального педагога з обдарованими дітьми в системі не-традиційної, розвиваючої освіти.

Ключові слова: проблематика обдарованості, обдаровані діти, сфери обдарованості дітей, специфіка роботи соціального педагога з обдарованими дітьми.

Проблема обдарованості в даний час стає все більш актуальною. Це насамперед пов'язано з потребою суспільства в неординарній творчій особистості. Невизначеність сучасного навколишнього середовища вимагає не тільки високої активності від людини, але й виявлення нею здібностей нестандартної поведінки. Незважаючи на спроби виробити єдині теоретичні позиції з даної проблеми і забезпечити координацію зусиль щодо її практичного вирішення, серед фахівців як в закордонній (Ф.Вільямс, Дж.Гілфорд, Р.Стенберг, Дж.Фрімен), так і у вітчизняній науці (А.В.Брушлинський, Л.С.Виготський, В.М.Дружинін, В.А.Крутецький, В.Д.Шадріков) спостерігається величезний розкид думок щодо розвитку та виховання обдарованих дітей.

Дитяча обдарованість - одне з найбільш цікавих і загадкових явищ людської психіки. Можливо, тому вже сама згадка про неї викликає у багатьох батьків почуття тривоги, внутрішньої напруги.

Раннє виявлення, навчання і виховання обдарованих і талановитих дітей виступає одним з головних завдань вдосконалення системи освіти. Однак недостатній психологічний рівень підготовки педагогів для роботи з дітьми, які проявляють нестандартність у поведінці та мисленні, призводить до неадекватної оцінки особистісних якостей та всієї їх діяльності. Нерідко творче мислення обдарованої дитини розглядається як відхилення від норми або негативізм. Експерименти, проведені в багатьох країнах світу, переконливо показали, наскільки складно перебудувати систему освіти, змінити ставлення педагога до обдарованої дитини, зняти бар'єри, що блокують її таланти.

У 1972 році в офіційній доповіді державного відділу освіти США конгресу було запропоновано наступне

визначення, яким користуються фахівці до теперішнього часу: "Обдарованими і талановитими дітьми є ті, котрі, за оцінкою професіоналів, внаслідок значних здібностей володіють потенціалом до високих досягнень. Перспективи таких дітей визначаються рівнем їх досягнень і потенційними можливостями в одній або декількох сферах:

- інтелектуальній;
- академічних досягнень;
- творчому або продуктивному мисленні;
- лідерстві і спілкуванні;
- художній і руховій діяльності" [2; с. 186].

Характеристика сфер обдарованості наведена в таблиці нижче.

А.І.Савенков розрізняє термін „дитяча обдарованість” і „обдаровані діти”. Останній підкреслює можливість існування особливої категорії дітей. Перше ж словосполучення означає виключність, виняток, своєрідний дар, „іскру божу”, що є в кожного, але виявляється і розвивається різною мірою. Саме тому з поняттям „обдарованість” в педагогіці треба пов'язувати дві практичні проблеми або напрями роботи: 1) спеціальне навчання і виховання обдарованих дітей; 2) робота з розвитку інтелектуально-творчого потенціалу кожної дитини [5; с.15].

Не підлягає сумніву, що ключовою фігурою у створенні освітнього виховного середовища, що сприяє розвитку творчої природи обдарованої дитини є педагог, у тому числі й соціальний. У свою чергу це висуває особливі вимоги до його професійної й особистісної підготовки. Тут вже недостатньо високої предметної підготовки, оскільки навчання починає набувати розвиваючого характеру.

Сфери обдарованості дітей

Назва сфери	Характеристика сфери обдарованості
Інтелектуальна сфера	Гарна пам'ять, мислення, допитливість, вміння розв'язувати різні задачі, зв'язність у викладанні власної думки, здібності до практичного застосування знань.
Сфера академічних досягнень	Успіхи з читання, математики, природознавства та інших навчальних предметів.
Творчість (креативність)	Допитливість, незалежність і оригінальність мислення, оригінальність ідей.
Спілкування	Вміння пристосовуватися до нових ситуацій, легкість в спілкуванні з дорослими та дітьми, лідерство в іграх і заняттях з дітьми. Ініціативність, вміння брати на себе відповідальність за свої дії.
Сфера художньої діяльності	Виявлення інтересу до візуальної інформації, захоплення художніми заняттями, оригінальність. Прояв інтересу до музики, легкість в відтворенні мелодії, любов до співу, бажання створювати музику.
Рухова сфера	Тонка і точна моторика, чітка зорово-моторна координація, широкий діапазон рухів, високий рівень розвитку основних рухових навичок.
Сфера психосоціального розвитку	Розвинене почуття справедливості, що впливає на встановлення досить високих вимог до себе і оточуючих. Яскрава уява, винахідливість, розвинене почуття гумору.

Підготовка соціального педагога, крім предметної підготовки, повинна містити в собі такі компоненти:

- уявлення про те, що таке обдарованість і особливості розвитку обдарованих дітей;
 - розуміння того, що таке розвиваюча освіта, у чому її відмінність від традиційних форм навчання й виховання;
 - знання психологічних закономірностей і особливостей вікового й особистісного розвитку дітей;
 - знання про те, що таке загальноосвітнє середовище, його різновиди (сімейне, молодшоскільне, середньошкільне, старшоскільне, позашкільне, додаткове й стихійне), хто є його суб'єктами, які теми освітнього середовища існують, а також які типи взаємодії між суб'єктами спостерігаються (авторитарний, демократичний, гуманістичний та інш.);
 - знання методів психологічного й дидактичного проектування навчального процесу;
 - уміння реалізовувати різноманітні способи педагогічної взаємодії між різними суб'єктами освітнього середовища (з учнями наодинці, з батьками, колегами-вчителями, зі своїм керівництвом);
 - уміння стати в рефлексивну (самоусвідомлюючу) позицію по відношенню до того, що вчити, як вчити, навіщо вчити [8].
- Функції соціального педагога, що працює з обдарованими дітьми повинні бути націлені на:
- виявлення, навчання й розвиток обдарованих дітей;
 - психолого-педагогічний супровід і підтримку авторських й інноваційних навчальних програм освітніх технологій, що застосовуються в роботі з обдарованими дітьми;
 - участь у проектуванні й реалізації освітнього середовища, яке сприяє розкриттю творчих здібностей учнів;
 - вивчення вікових та індивідуальних особливостей обдарованої дитини, роботу з сім'єю, проблеми навчання й розвитку обдарованої дитини;

- використання позашкільного освітнього середовища для навчання й розвитку обдарованих дітей;
- проведення діагностики (розкриття причин появи тих або інших соціальних або психологічних „перешкод” розвитку обдарованої особистості);
- прогнозування (передбачення можливих наслідків розвитку);
- розробку педагогічних рекомендацій, які сприятимуть оптимальному навчанню й розвитку обдарованої дитини [3].

Здібності є якісною характеристикою кожної особистості. Водночас, обдарованість – це не лише своєрідне поєднання здібностей людини, а ще й сплав її особистісних характеристик. У зв'язку зі складністю психологічної структури обдарованості, необхідно при її діагностиці визначити не лише рівень розвитку конкретного виду здібностей, а й виділити риси характеру, які сприятимуть творчим успіхам особистості: її внутрішнім установкам, мотивам, стилю поведінки, специфіці спілкування.

При розробці діагностичних процедур необхідно визначити міру спрямованості особистості на навчальну діяльність, готовність до самостійності, вольового напруження, досягнення успіху. Здібна дитина з яскраво вираженою спрямованістю на творчий підхід до улюбленої справи, як правило, виявляє при цьому підвищений розумовий тонус. Труднощі вимірювання цього тону полягають у наявних відмінностях між дітьми за показниками їхньої рухової експресії, нервової витримки, темпу та ритму розумової діяльності. Діагностичні характеристики, що є різними у дітей, наочно ілюструють відмінності у процесі їхньої розумової діяльності та стилю працездатності. Усе це зобов'язує ретельно розробляти програми спостереження за процесом навчальної діяльності, залучати учнів до навчальних і творчих завдань [7].

При розробці програми спостереження за здібною дитиною необхідно реєструвати такі показники її поведінки у пізнавальній діяльності як:

- наявність стійкої допитливості: дитина ставить багато запитань різного рівня складності й вміє їх формулювати;

- систематичний прояв пізнавальної активності: оперативна готовність до відповіді, дослідницька допитливість, прагнення до пошуку;

- глибоке захоплення предметом пізнання та здатність до детального аналізу його ознак і функцій;

- володіння чималим запасом лексики і прояв високої мовленнєвої продуктивності у спілкуванні.

У творчій діяльності здібних дітей має реєструватися наявність таких показників:

- багато ідей, навіть фантастичних;

- здатність запропонувати широкий спектр своїх варіантів розв'язання певного завдання;

- вміння психологічно перебудуватися, коли заважають умови або з'являються нові завдання;

- схильність до винахідництва в ігрових та практичних ситуаціях з проявом при цьому власного оригінального підходу [7].

Обдаровані діти потребують індивідуалізованих програм навчання. Педагоги, що працюють з такими дітьми, повинні проходити спеціальну підготовку. Саме діти з високим інтелектом найбільше потребують свого вчителя. Непідготовлені вчителі часто не можуть виявити обдарованих дітей, не знають їх особливостей, байдужі до їх проблем. Іноді не підготовлені вчителі вороже налаштовані по відношенню до видатних дітей, такі вчителі часто використовують для обдарованих дітей тактику кількісного збільшення завдань, а не якісну їх зміну.

Особистість вчителя є провідним чинником будь-якого навчання. Не є виключенням і ситуація з вчителем для обдарованих дітей. Найбільш суттєвим чинником успішності роботи вчителя є глобальна особистісна характеристика - система поглядів і переконань, в якій велике значення мають уявлення про самих себе, інших людей, а також про цілі і завдання своєї роботи. Саме ці складові постійно проявляються в міжособистісному спілкуванні.

Під час складання індивідуальних програм доцільно було б враховувати такі проблеми обдарованих дітей:

1) Неприязнь у школі часто з'являється тому, що навчальна програма нудна і нецікава для обдарованої дитини;

2) Ігрові інтереси – обдарованим дітям подобаються складні ігри і нецікаві ті, якими захоплюються їхні ровесники. Як наслідок, дитина опиняється в ізоляції;

3) Заглиблення у філософські проблеми – для обдарованих дітей є характерним замислюватися над такими явищами, як смерть, потойбічне життя, релігійні вірування набагато частіше, ніж для інших дітей;

4) Невідповідність між фізичним, інтелектуальним та соціальним розвитком – обдаровані діти частіше віддають перевагу спілкуванню із дітьми старшого ві-

ку. Через це їм важко бути лідерами, бо вони поступаються фізичним розвитком;

5) Прагнення до досконалості – для обдарованих дітей характерна внутрішня потреба досконалості, вони не заспокоюються, доки не досягнуть бажаного;

6) Почуття незадоволеності – вони критично ставляться до своїх досягнень, мають низьку самооцінку;

7) Нереальні цілі – вони часто ставлять перед собою завищені цілі, не маючи можливості досягти їх, а потім переймаються;

8) Надмірна чутливість, вразливість;

9) Потреба в уважному ставленні дорослих;

10) Нетерплячість, зневажливість по відношенню до дітей, які стоять нижче від них в інтелектуальному розвитку [1; с. 27].

На думку деяких дослідників, поведінка вчителя для обдарованих дітей у класі, у процесі навчання і побудови своєї діяльності повинна відповідати наступним характеристикам: він розробляє гнучкі, індивідуалізовані програми; створює теплу, емоційно безпечну атмосферу в класі; надає учням зворотний зв'язок; використовує різні стратегії навчання; поважає особистість; сприяє формуванню позитивної самооцінки учня; поважає його цінності; заохочує творчість і роботу уяви; стимулює розвиток розумових процесів вищого рівня; проявляє повагу до індивідуальності учня. Успішний вчитель для обдарованих - передусім педагог, глибоко обізнаний і люблячий свій предмет. На додаток до цього він повинен мати такі якості, які суттєві в спілкуванні з будь-яким обдарованим школярем.

Вчителям можна допомогти розвинути вказані особисті і професійні якості трьома шляхами:

1) за допомогою тренінгів - в досягненні розуміння самих себе та інших;

2) наданням знань про процеси навчання, розвиток і особливості різних видів обдарованості;

3) тренуванням умінь, необхідних для того, щоб навчати ефективно створювати індивідуальні програми [6].

Техніка викладання у вчителів, які пройшли спеціальну підготовку роботи з обдарованими дітьми і звичайних вчителів приблизно однакова: помітна різниця полягає в розподілі часу на види активності. Взагалі, практика показує, що в традиційному шкільному навчанні на 90% переважає монолог вчителя, розрахований на передачу учням знань в готовому виді. Навіть на тих уроках, де є присутнім діалог, функції його обмежуються найчастіше репродуктивним відтворенням вивченого матеріалу. При цьому вчителі не звертають уваги на зміст завдань, характер і форму питання, їх місце в системі уроку. У більшості випадків використовуються репродуктивні завдання, орієнтовані на однозначні відповіді, не активізуючи розумову діяльність учня. Вчителі, працюючи з обдарованими, менше говорять, менше надають інформації, влаштовують демонстрації і рідше вирішують завдання за учнів. Замість того, щоб самим відповідати на питання, вони надають цю перевагу учням. Вони більше запитують і менше пояснюють.

Крім того, помітні відмінності спостерігаються в техніці постановки питань. Вчителі обдарованих значно більше задають відкритих питань, допомагають обговоренням.

Вони провокують учнів виходити за межі первинних відповідей. Вони набагато частіше намагаються зрозуміти, як учні дійшли висновку, рішення, оцінки. Більшість педагогів намагається прореагувати в мовній або іншій формі на кожну відповідь в класі, а вчителі обдарованих вихованців поведуться більше як психотерапевти: вони уникають реагування на кожне висловлювання. Вони уважно і з цікавістю вислуховують відповіді, але не оцінюють їх, знаходячи способи показати, що вони їх приймають. Така поведінка приводить до того, що учні більше взаємодіють між собою і менше залежать від учителя.

Головними завданнями викладача є виявлення талановитих дітей, створення умов для їх діяльності, усунувши причини, що перешкоджають творчому росту. Творчі здібності можуть заглушатися, коли відсутня певна мета; є підміна цілей; проявляється боязнь поразки; з'являється страх перед успіхом; існує боязнь змін; яскраво виражено прагнення до безпеки та інш. [6; с. 26]. Слід пам'ятати, що творчі, талановиті особи мають ряд особливостей, які невластиві звичайній людині:

- Такі люди схильні в стосунках до гри та імпровізації, дотепні, діють завжди не за правилами, орієнтовані на нові враження, спонтанні у своїй поведінці і незалежні в судженнях;

- Вони зазнають труднощі в справах, що вимагають точності і пунктуальності;

- Їм характерне естетичне сприйняття навколишнього світу;

- Вони ентузіасти, часто схильні до ідеалізації;

- Такі люди можуть бачити в подіях і предметах те, що не помічають інші;

- У них є прагнення діяти, а не тільки роздумувати [4].

До проблем вони ставляться як до чергової можливості реалізувати себе. Вони пристрасні в досягненні результату і одержимі ідеями і цілями, до яких прагнуть. Усе буденне, посереднє викликає у них невдоволення і роздратування. Вони знають, коли треба завершити справу і піти, як підвести рису. Терпіння рідко залишає їх, але вони повинні вірити в те, чим займаються. Їм властиві сміливість у вчинках і неабияка воля, уміння концентруватися і збирати усі сили і енергію для досягнення, здавалося б, простих цілей [6; с.11].

Прикладом роботи соціального педагога з батьками обдарованих дітей є тренінг взаємодії батьків і дітей «Вчилося розуміти один одного», впроваджений нами в ТО «Мозаїка» при ЦДЮТ «Моряна» м. Одеси, де, на жаль, немає посади соціального працівника, а також не проводиться робота з батьками обдарованих учнів. Метою тренінгу стало підвищення психологічної компетентності батьків з питань виховання і розвиток ефективних навичок комунікації з дітьми. Завдання були націлені на:

- посилення здатності батьків до розуміння емоційно-го світу своєї дитини;

- зміну неадекватних батьківських позицій;

- оптимізацію форм батьківської взаємодії в процесі виховання дітей;

- розвиток довіри між батьками і дітьми;

- створення ситуацій взаємодії та співпраці.

Тренінг проводився 5 днів (4 дні – з батьками, на п'ятий – заключний день, в ігровій формі спільно з дітьми). Зустріч відбувалась один раз на тиждень. Тривалість занять складала 1 годину 30 хвилин. Як приклад, наведемо фрагмент тренінгу, що містить характеристику другого дня.

Метою другого дня впровадження тренінгу було надати батькам інформацію про правила дипломатичного спілкування з дітьми. Також ми хотіли ознайомити батьків з методами підтримки дитини шляхом підвищення самоповаги, і через групову роботу забезпечити активну участь і взаємодію батьків між собою.

Завдання 1. «Емоція по колу».

Учасники сідають у коло, кожен по черзі за допомогою міміки передає якусь емоцію, всі інші один за одним її повторюють. Вправа закінчується, коли всі учасники передадуть свої емоції.

Питання для обговорення:

- Чи легко було придумати і передати власну емоцію?
- Чи важко було відтворювати чужі емоції?
- Що ви відчували, коли передавали позитивну емоцію?

- А коли негативну або нейтральну?

Завдання 2. «Згода, незгода, оцінка».

Учасники об'єднуються в три групи. Кожній групі дається аркуш паперу і картка з варіантом завдання.

1. Складіть перелік слів і виразів, за допомогою яких ви висловлюєте згоду з діями вашої дитини.

2. Складіть перелік слів і виразів, за допомогою яких ви висловлюєте незгоду з діями вашої дитини.

3. Складіть перелік слів і виразів, за допомогою яких ви висловлюєте оцінку дій чи вчинків дитини.

На виконання завдання виділяється 5 хвилин. Після цього кожна група по черзі демонструє результати своєї роботи.

Висновок. Які вирази можна використовувати, спілкуючись дипломатично з дитиною?

Завдання 3. Робота з деформованими виразами.

а) Завдання для двох груп. На картках розділені на дві частини пропозиції-вирази. Ваше завдання правильно з'єднати початок і кінець речення та прочитати їх.

1. Якщо дитина відчуває заохочення, вона пізнає свою цінність.

2. Якщо дитина живе серед похвал, вона пізнає цінність інших.

3. Якщо дитина знаходить визнання, вона буде задоволена собою.

4. Якщо дитина живе в довірі і приязні, вона знайде в житті любов.

б) Розкажіть про своє ставлення до виразів, підтвердіть прикладами з життя.

Завдання 4. Ознайомлення з методами підтримки дитини шляхом підвищення самоповаги.

Схема для орієнтира

	Що говорить батько?	Що чує дитина?
Сприйняття	Ти хороший (розумний).	Я хороший (розумний).
Увага	Я бачу тебе (відчуваю).	Я щось значу.
Повага	Дякую тобі за ...	Мої зусилля помічені
Теплі почуття	Я тебе люблю.	Я комусь потрібен.

Завдання 5. «Ярлики».

Батьки об'єднуються у три групи. Кожному тренер одягає на голову «корону» з написами: «Посміхайся мені», «Будь похмурим», «Покажуй мені гримаси», «Розмовляй зі мною так, ніби мені 5 років», «Хвали мене», «Говори, що я нічого не вмію», «Жалій мене», так, щоб батьки не бачили, що на ній написано. Після цього кожній групі дається завдання скласти цілу картину з розрізаних шматочків, але звертатися під час роботи до учасників своєї групи потрібно так, як написано на його «короні».

Через 7-10 хвилин всі, не знімаючи «корони», відповідають на питання:

- Чи сподобалося вам, коли з вами спілкувалися таким чином?

Після того, як всі охочі висловилися, вихователь пропонує зняти «корони» і вийти зі своїх ролей.

Завдання для обговорення:

Чим в реальному житті можуть бути «корони»?

• Як впливає наявність подібних ярликів на спілкування?

• Як часто ми зустрічаємося з ситуаціями навішування ярликів?

• Як дитина реагує на ярлик?

• Як можна змінити уявлення людини про вас?

• Чи легко позбутися ярлика? Як це зробити?

Завдання 6. Ситуативні вправи.

а) Батьки об'єднуються в 3 підгрупи. Кожна підгрупа отримує одну картку з проблемною ситуацією.

1. Ваша дитина просить піти з нею у парк, а ви не в настрої.

2. Ваша дитина спілкується з друзями, які вам не подобаються.

3. Дитина просить купити їй щось, що ви не в змозі.

б) Обговорення в групах.

в) Загальне обговорення.

Завдання 7. «Емоційний ланцюжок».

ЛІТЕРАТУРА

1. Белова Е.С. «Одаренность малыша: раскрыть, понять, поддержать»: учебно-методическое пособие / Е.С. Белова. – М.: Московский психолого-социальный институт: «Флинта», 2004. – 144 с.

2. Бурменская Г.В., Слуцкий В.М. Одарённые дети / Под ред. Г.В. Бурменской, В.М.Слуцкого. - М.: Прогресс, 1991. - 380 с.

3. Доровской А.И. 100 советов по развитию одаренности детей / А.И. Доровской. - М.: Российское педагогическое агентство, 1997.- 154 с.

4. Митин А. Управленческие взаимоотношения с талантливыми детьми /А.Митин // Управление персоналом, 2000. - С. 15–19.

Всі батьки стають у коло, кладуть ліву руку на плече сусіда і по черзі один за одним дякують сусіда ліворуч за гарну роботу, позитивні емоції, висловлюють побажання.

Завдання 8. Підсумок.

Колись давно в старовинному Китаї жив дуже розумний, але дуже пихатий Мандарин. Весь день його складався з примірок багатого одягу та розмов з підлеглими про власний розум і спогади про минулі зустрічі з імператором. Так йшов день за днем, рік за роком. Раптом пройшли по всій країні чутки, що неподалік від кордону з'явився чернець, розумніший за всіх на світі. Дійшли ці чутки і до нашого Мандарина. Дуже розлютився він: хто може називати якогось там ченця найрозумнішою людиною на світі!? Але виду нікому про своє обурення не подав, а запросив монаха до себе в палац. Сам же задумав обдурити його: «Я візьму в руки метелика, схочу його за спиною і запитаю, що у мене в руках - живе чи мертве? І якщо чернець скаже, що живе, я роздавлю метелика, а якщо мертве, випущу його ... ». І ось настав день зустрічі. У розкішному залі зібралось багато людей, всім хотілося подивитися поєдинок найрозумніших людей на світі. Мандарин сидів на високому троні, тримав за спиною метелика і з нетерпінням чекав приходу ченця. Ось двері відчинилися, і в зал увійшов невеликий худий чоловік. Він підійшов до Мандарина, привітався і сказав, що готовий відповісти на будь-яке його питання. І тоді, зло посміхаючись, Мандарин вимовив: «Скажи-но мені, що я тримаю в руках, - живе, чи мертве?» Мудрець трохи подумав, посміхнувся і відповів: «Все в твоїх руках!». Схвильований Мандарин випустив метелика з рук, і той полетів на волю, радісно тріпочучи своїми яскравими крильцями. Отже, лише від вас залежить, чи буде взаємодія з вашими дітьми яскравою, плідною, або навпаки.

Таким чином, робота з обдарованими дітьми не може повноцінно реалізовуватись лише в системі традиційних методів виховання, обираючи як альтернативу інноваційні напрямки розвиваючої освіти.

5. Савенков А.И. Детская одаренность: развитие средствами искусства / А.И. Савенков. - М.: Педагогическое общество России, 2006. – 220с.

6. Тесленко В., Алфімов В. Развитие обдарованості школярів / В. Тесленко, В. Алфімов // Шлях освіти, 1999. - С. 30–31.

7. Ушакова Д.В. Психология одаренности: от теории к практике / Д.В. Ушакова. – М.: «ПЕР СЭ», 2000. – 80 с.

8. Хуторской А.В. Развитие одаренности школьников: методика продуктивного обучения: Пособие для учителя / А.В. Хуторской. – М.: ВЛАДОС, 2000. – 320 с.

REFERENCES

1. Belova Y.S. "Talent of child: define, understand and support": educational-methodical supply / Y.S. Belova. – M.: Moscow psychology-social institute: "Flinta", 2004. – 144 p.
2. Burmenskaya G.V., Slutzhkiy V.M. Talented children / Edited by G.V. Burmenskaya, V.M. Slutzhkiy. – M.: Progress, 1991. – 380 p.
3. Dorovskoy A.I. 100 advices of child gift improvement / A.I. Dorovskoy. – M.: Russian pedagogical agency, 1997. – 154 p.
4. Mitin A. Authority relationships with talented children / A. Mitin // Management of staff, 2000. – P. 15-19.
5. Savenkov A. I. Child talent: the development by means Art / A. I. Savenkov. – M.: Pedagogical Society of Russia, 2006. – 220 p.
6. Teslenko V., Ulfimov V. Development of schoolchildren giftedness / V. Teslenko, V. Ulfimov // Educational way, 1999. – P. 30-31.
7. Ushakova D. V. Psychology of talent: from theory to practice / D. V. Ushakova. – M.: "PER-SE", 2000. – 80 p.
8. Hutorskoy A. V. Development of schoolchildren giftidness: method of effective training : Supply for the teacher / A. V. Hutorskoy. – M.: VLADOS, 2000. – 320 p.

Ю. В. Тодорцева

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАБОТЫ СОЦИАЛЬНОГО ПЕДАГОГА С ОДАРЕННЫМИ ДЕТЬМИ

Статья раскрывает основные направления в работе социального педагога с одаренными детьми в системе нетрадиционного развивающего образования.

Ключові слова: проблематика одаренности, одаренные дети, сферы одаренности детей, специфика работы социального педагога с одаренными детьми.

Yu. V. Todortseva

MAIN STRATEGIES OF SOCIAL PEDAGOGUE'S WORK WITH TALENTED CHILDREN

The article presents a broad spectrum of the main strategies of social pedagogue's work with talented children in the system of untraditional and developed education. Early recognition, training and upbringing of gifted and talented children is one of the main tasks in refinement of educational system. However, insufficient psychological level of pedagogists' preparation to the work with children who have unusual behavior and thinking causes inadequate estimation of personal traits and all their activity. The problem is in the creative thinking of gifted children that is defined as deflection from standard reaction. The main function of social pedagogue is grounded on the work with pupil's family and recognition of problems in training and development. The realization of this function is described with training course "Learn to understand each other" which was held in CO "Mosaic" in Odessa. The work with talented children is possible only in the system of innovative tendencies of developed education.

Keywords: problems of giftedness, talented children, spheres of children's giftedness, specific character of social pedagogue's work with talented children.

Подано до редакції 24.01.2014
